

Magna Carta

Η Magna Carta εκδόθηκε τον Ιούνιο του 1215 και ήταν το πρώτο έγγραφο που έθεσε γραπτώς την αρχή ότι ο βασιλιάς και η κυβέρνησή του δεν ήταν υπεράνω του νόμου. Προσπάθησε να αποτρέψει τον βασιλιά από το να εκμεταλλευτεί τη δύναμή του και έθεσε όρια στη βασιλική εξουσία καθιερώνοντας το νόμο ως εξουσία από μόνη της. [...]

Πώς προέκυψε η Magna Carta;

Το 1204 ο βασιλιάς της Αγγλίας Ιωάννης ήθελε να ανακτήσει τα χαμένα, από τον βασιλιά της Γαλλίας, εδάφη του (τη Νορμανδία και το Ανζού), τα οποία η οικογένειά του διοικούσε για εκατοντάδες χρόνια. Οι προσπάθειες του Ιωάννη να ανακαταλάβει το χαμένο έδαφος της οικογένειάς του στη Γαλλία, χρειαζόταν όμως χρήματα. Αύξησε λοιπόν τους φόρους στην Αγγλία, με αποτέλεσμα οι αξιωματούχοι να γίνονται όλο και πιο καταπιεστικοί στον τρόπο που εισέπρατταν αυτούς τους φόρους.

Η αύξηση των φόρων έκανε τον Ιωάννη όλο και λιγότερο δημοφιλή στους Άγγλους βαρόνους, στους οποίους βασιζόταν για να τον βοηθήσουν στη διακυβέρνηση του Βασιλείου. Η κύρια αιτία της εξέγερσης των βαρόνων ήταν η ήττα του βασιλιά Ιωάννη στο Βουβίνες το 1214, από τη δύναμη του βασιλιά της Γαλλίας. Το παραπάνω γεγονός, που συνδυάστηκε με την προσωπικότητα και τις αδίστακτες ενέργειες του Ιωάννη προκάλεσαν εχθρότητα, φόβο και συγκρούσεις μεταξύ των βαρόνων. Η ήττα στο Βουβίνες οδήγησε στη συνάντηση στο Runnymede, αλλά η αντίθεση με τον βασιλιά εξακολουθούσε να υπάρχει. Μάλιστα το 1212 υπήρχαν φήμες για σχέδιο δολοφονίας του.

Η Magna Carta ολοκληρώθηκε τελικά με τις διαπραγματεύσεις μεταξύ των ηγετών δύο ενόπλων κομμάτων – του βασιλιά από τη μια πλευρά και των επαναστατών βαρόνων από την άλλη. Καμία πλευρά δεν περίμενε ότι θα διευθετούσε το θέμα και αμφότερες ανέμεναν τη συνέχιση της σύγκρουσης μεταξύ του βασιλιά και των βαρόνων.

Μέσα σε τρεις μήνες από την έκδοσή της στο Runnymede, ο Πάπας Ιννοκέντιος Γ' είχε ακυρώσει τη Magna Carta, οι επαναστάτες είχαν αποκηρύξει τον φόρο τιμής στον βασιλιά και προσκάλεσαν τον γιο του βασιλιά της Γαλλίας να πάρει το στέμμα της Αγγλίας στη θέση του Ιωάννη.

Η κληρονομιά της Magna Carta

Οι ρήτρες της Magna Carta παρείχαν τη βάση για σημαντικές αρχές του αγγλικού δικαίου που αναπτύχθηκαν από τον δέκατο τέταρτο έως τον δέκατο έβδομο αιώνα. Οι φράσεις «σε κανέναν» και «κανένας ελεύθερος» έδωσαν σε αυτές τις διατάξεις μια καθολική ιδιότητα που εξακολουθεί να ισχύει σήμερα και άνοιξε επίσης το δρόμο για την ανάπτυξη του κοινοβουλίου.

Τι συνέβη μετά την έκδοση της Magna Carta;

Λίγους μήνες, αφότου είχε εκδώσει τη Magna Carta, ο Ιωάννης έπεισε τον Πάπα να την κηρύξει παράνομη, επειδή παρενέβαινε στα δικαιώματα του βασιλιά. Οι βαρόνοι δεν το δέχτηκαν και ξέσπασε ένας εμφύλιος πόλεμος στον οποίο οι περισσότεροι βαρόνοι πολέμησαν για τη Magna Carta εναντίον του Ιωάννη. Απέσυραν την πίστη τους σε αυτόν και κάλεσαν τον Λουδοβίκο, γιο του βασιλιά της Γαλλίας, να γίνει βασιλιάς της Αγγλίας. Αρκετοί από τους κορυφαίους επαναστάτες βαρόνους είχαν διασυνδέσεις στη Σκωτία και ενθάρρυναν τον βασιλιά Αλέξανδρο Β' της Σκωτίας να πάρει τον έλεγχο της βόρειας Αγγλίας.

Τον Οκτώβριο του 1216, ο βασιλιάς Ιωάννης πέθανε, με το μεγαλύτερο μέρος της Αγγλίας να βρίσκεται υπό τον έλεγχο του Λουδοβίκου και των επαναστατών. Οι λίγοι εναπομείναντες υποστηρικτές του Ιωάννη και ο εκπρόσωπος του Πάπα αποφάσισαν να κάνουν βασιλιά τον εννιάχρονο γιο του Ιωάννη, Ερρίκο. Ο βασιλιάς Ερρίκος Γ' ανακηρύχθηκε υπόπτης και στη συνέχεια στέφθηκε στις 28 Οκτωβρίου 1216. Μετά από αυτό, οι κορυφαίοι σύμβουλοι του Ιωάννη έστειλαν επιστολές σε όλους τους επαναστάτες στο όνομα του νέου βασιλιά, επιβεβαιώνοντας τη Magna Carta και ζητώντας την πίστη τους. Πολλοί από τους βαρόνους εγκατέλειψαν τον Λουδοβίκο της Γαλλίας και έδωσαν την πίστη τους στον νεαρό βασιλιά Ερρίκο Γ'.

Για το υπόλοιπο της παιδικής ηλικίας του Ερρίκου Γ', η Magna Carta επικυρώθηκε και επανεκδόθηκε επανειλημμένα και έγινε πολύ γνωστή σε όλη την Αγγλία, όχι μόνο μεταξύ των βαρόνων, αλλά και στις κομητείες.

Τα περιεχόμενα της Magna Carta

Ο όρος Magna Carta, η οποία στα λατινικά σημαίνει «μεγάλος χάρτης», χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1217 για να τον διακρίνει από τον Χάρτη του Δάσους. Ο Χάρτης του Δάσους ήταν ένα έγγραφο που έθεσε όρια στη διοίκηση του βασιλιά πάνω στο βασιλικό δάσος, σε περιοχές της χώρας που προορίζονταν για βασιλικό κυνήγι και υπόκεινταν σε πολύ σκληρότερους νόμους και περιορισμούς. Και οι δύο όριζαν τι μπορούσε και τι δεν μπορούσε να κάνει ο βασιλιάς. Με άλλα λόγια, η Magna Carta έθεσε τους νόμους που ο βασιλιάς και όλοι οι άλλοι έπρεπε να ακολουθήσουν για πρώτη φορά. Αντίγραφα της Magna Carta στάλθηκαν για να διαβαστούν σε κάθε κομητεία της Αγγλίας, έτσι ώστε όλοι να γνωρίζουν την ύπαρξή της.

Οι ρήτρες της Magna Carta

Υπάρχουν 63 ρήτρες στη Magna Carta. Ως επί το πλείστον, οι ρήτρες δεν αφορούν νομικές αρχές, αλλά αφορούν τη ρύθμιση των φεουδαρχικών εθίμων και τη λειτουργία του δικαστικού συστήματος. Υπάρχουν ρήτρες για τη χορήγηση φόρων, πόλεων και εμπορίου, την έκταση και τη ρύθμιση του βασιλικού δάσους, το χρέος, την Εκκλησία και την αποκατάσταση της ειρήνης.

Μόνο τέσσερις από τις 63 ρήτρες στη Μάγκνα Κάρτα εξακολουθούν να ισχύουν σήμερα (μέρος της 1ης , η 13η , η 39η και η 40η). Μεγάλης σημασίας είναι οι περιφημες ρήτρες 39 και 40:

«Κανένας ελεύθερος άνθρωπος δεν μπορεί να συλληφθεί, να φυλακιστεί, να αφαιρεθεί, να τεθεί εκτός νόμου, να εξοριστεί ή να καταστραφεί με οποιονδήποτε τρόπο, ούτε να διωχθεί με οποιονδήποτε τρόπο, εκτός μετά από τη νόμιμη κρίση των ομοίων του και το δίκαιο της χώρας».

«Σε κανέναν δεν θα πουλήσουμε, σε κανέναν δεν θα αρνηθούμε ή θα καθυστερήσουμε το δικαίωμα ή τη δικαιοσύνη».

Αυτές οι ρήτρες παραμένουν ως νόμοι και σήμερα και παρείχαν τη βάση για σημαντικές αρχές του αγγλικού δικαίου που αναπτύχθηκαν από τον δέκατο τέταρτο έως τον δέκατο έβδομο αιώνα και οι οποίες εξήχθησαν στην Αμερική και σε άλλες αγγλόφωνες χώρες.

Γιατί είναι σημαντική η Magna Carta;

Η Magna Carta είναι σημαντική γιατί είναι μια δήλωση δικαίου που ίσχυε για τους βασιλιάδες καθώς και για τους υπηκόους του.

Δυσαρέσκεια για την κυβέρνηση

Η Magna Carta αποκαλύπτει τη δυσαρέσκεια όχι μόνο για τον Ιωάννη, αλλά για ολόκληρο το σύστημα διακυβέρνησης που είχε αναπτυχθεί και από τους προκατόχους του. Αντίγραφα στάλθηκαν παντού στην Αγγλία και διατάχθηκε να μεταφραστεί στη δημοτική γλώσσα. Γι' αυτό πολύ γρήγορα έγινε ευρέως γνωστή και αντιγράφηκε.

Από την ιστοσελίδα του Κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου, (μτφρ. Γ. Θώδης), (Parliament of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland)

<https://www.parliament.uk/about/living-heritage/evolutionofparliament/originsofparliament/birhofparliament/overview/magnacarta/>

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

- 1. Τι είδους δικαιώματα προστάτευε η Magna Carta και ποια σημασία είχε για το αγγλικό πολιτικό σύστημα;**
- 2. Να καταγράψετε τις απόψεις που έχουν διατυπωθεί για τη σημασία της Magna Carta, όπως παραδίδονται στο παραπάνω παράθεμα.**